

Y M D D I D D A N

+

RHWNG

872 651
1-6

METHODIST Uniawn-gred

A C

Ronlan

UN CAMSYNIOL.

Y TRYDYDD ARGRAPHIAD.



Oddiwrth y Gwirionedd y troant.—Edrychweb, a
gofynnweb am yr hen Lwybrau, lle mas Ffordd
dde, a rhodiaweb ynddo.

CAERFFYRDDIN,

ARDEATHWYD DAN I. DANIEL, YN HEOL Y FARCHNAD.

M.DCC.XCII.

Jon

Edwards Llewelyn

A. H. H.

100-100000

JOINTLY OWNED BY

1944



1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

0-9 1286273A2

SECRET

DARLLENYDD.

Ddarllenydd Diduedd,

NID oedd meddyliau cydsyniol yr *Association*, wrth roi annogaeth i ail argraffu'r Ymddiddan rhwng yr Uniawn-gred a'r Cam-syniol, yn tueddu i ddianrhydeddu, difstyru, nac enllibio un person pennodol, nac un tangen eglwyfig sydd yn proffesu ffydd yn enw tragywyddol Fab Duw a brawdgarwch. Ond yn gymmaint a bod aheirif o bobl newydd yn awr yn weithwyr yn y winllan, rhai yn tadau, yn athrawon, a chynnorthwywyr, y diben ydyw hyspyfu yn eirwir beth oedd barn uniawn-gred tadau, cenhadon, a chynnorthwywyr, yn nech-reuad yr *Association*, yn enwedig y parchedig Mr. D. Rowland.—1 Ioan ii. 24. *Arbafed gan hynny ynoch chwi yr hyn a glywsoch o'r dech-reuad. Od erys ynoch yr hyn a glywsoch o'r dech-reuad, chwithau hefyd, a gewch aros yn y Mab ac yn y Tad.*

J. E.

J. T.

H Y M N.

I Y Tri yn Un, mewn undeb,
Yn nhragywyddoldeb draw,
Ymrwymodd mewn cysfammed,
Fel rhoddi llaw mewn liaw,
I godi fy enaid euog
O ryw ddyfnderoedd mawr,
A'm cannu fel yr eira,
Ffieiddia' lwch y llawr.

- 2 Pan oedd cyfiawnder disfri
Yn llosgi megis tân,
A fwn taranau Sinai
Yn gyrru'r gwres ymlaen,
Gwaed Iesu croeshoeliedig
A wnaeth foddlonrwydd llawn,
Myrdd o fyrddiynau heddy'
Sy'n canu am y iawn.
- 3 Yr Ysryd Glân sancteiddiol,
Y ffynnon o lanhad,
Sydd yn cymhwyso'n helaeth
Yr iachawdwriaeth rad,
Ne's byddo f'enaidd ofnus,
Crynedig ar y llawr,
Yn dechreu hwylio'i dannau
Yn y cystuddiau mawr.
- 4 Fe'm dysg, fe'm cyfarwydda,
I gerdded ar fy nhaith,
Fel colofn dân fe'm harwain
Trwy'r dyrus anial maith,
Ne's delwy'i Sion dawl,
Sy heb ryfel byth, na phoen,
Ond cyd-fain halleluia,
Hofanna i Dduw a'r Oen.
- 5 Fe dderfydd peraidd byngciau
Yr 'nediaid mân y fydd
Yn chwareu eu llaes adeinydd
Ar dorriad gwawr y dydd;
Ond gwaredigion Sion
A ddaeth o'r cystudd mawr,
Par eu caniadau yn newydd,
A newydd fydd eu gwawr.

YMDDIDDAN



Y M D D I D D A N

R H W N G

METHODIST UNIAWN-GRED

UN CAMSYNIOL.

Uniawn-gred.

HENFFYCH well, fy mrawd; mae yn dda gennyf eich gweled, a chael yr odfa hon i ymddiddan â chwi. Yr wyf fi'n clywed eich bod chwi, ac eraill, yn cam-achwyn arnom: yr ydych yn dwend ein bol ni yn *Ariaid*.

Cam. Gwir iawn; mi a ddywedais felly; ac yr ydwyf etto.

Uni. Yr ydych! Pa fodd y beiddiweh chwi haeru y fath anwiredd? Yr ydym ni yn credu fod Iesu Grist yn wir Dduw; a'i fod ef yn gyd-raggywyddol, gogyfawch, a chyd-fylweddol â'i Dad.

Cam. Yr wyf fi'n dwend mai *Ariaid* ydych; ac yr ydym yn cyhoeddi hyn i'r byd.

Uni. Dyma ffordd ofnadwy o ymddwyn. Yf-tyriwch, attolwg, pwy yw tad y celwydd. Yr ydych, nid yn unig wedi eich rhoddi i fynu i gredu anwiredd, ond yn ddigywilydd i'w gyhoeddi: ond nid hyn yw'r unig beth ag yr ydych yn cam-achwyn arnom. Maddened yr Arglywydd

i chwi am eich holl ddrwg enllib. Attolwg, dysgwch o hyn allan i gadw o fewn terfynau gwirionedd. Yr ydys yn dywedyd wrthyf eich bod chwi yn gwadu fod tri Pherfon yn y Duwdod.

Cam. Tri Pherfon! Yr wyf fi yn dywedyd wrthyf, mai gair enawdol yw Person; nid allaf ei arferyd.

Uni. P'am? Mae efe'n cael ei arferyd yn yr ysgrythur, *Hab. i. 3.* ac y mae efe wedi cael ei arferyd er y dechreuad. Ac yr wyf fi yn barnu ei fod e'n air priodol ddigon. Ond yr ydych chi yn ddoethach na'ch hynafiaid. Fod tri Pherfon yn y Duwdod sydd eglur oddiwrth amryw fannau yn yr ysgrythur. Mae'n Harglwydd yn gorchymryn i'w ddisgyblion i sedyddio yr holl genhedloedd yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd Glân. Ac y mae St. Ioan yn dweud wrthym, fod Tri yn rystiolaethu yn y nef, y Tad, y Gair, a'r Yspryd Glân, a'r tri byn un ydynt. Y mae Athanasius ac Eglwys Loegr yn rhagorol yn gosod allan y gwirionedd mawr hwn; yn Person sydd i'r Tad, arall i'r Mab, ac arall i'r Yspryd Glân. Y gogoned, lân, fendigaid Drindod, tri Pherfon, ac un Duw, &c. Ond yr wyf fi yn clywed eich bod chwi yn maentunio heresi y Patripassiaid; yr ydych yn dywedyd fod y Tad wedi cael ei wneuthur yn gnawd yn gyftal a'r Mab.

Cam. Yr ydwyf; fe a'i dadguddiwyd felly i mi.

Uni. Dadguddiwyd! Pa ddadguddiadau yw y rhai'n fydd gennych? Y mae hyn yn wrthwyneb i ddadguddiedig air Duw, yr hwn sydd yn dweud wrthym, mai'r Gair a wnaethpwyd yn gnawd. Yr ydych, fel y mae'n debygol, yn maentunio heresi y Patripassiaid yn gyftal a'r Sabelliaid.

Cam. Chwi a elwch alw enwau. Dyma'r peth yr wyf fi yn ei gredu, fod y Tad, yn gyftal a'r Mab, wedi cael ei wneuthur yn gnawd, dioddef, a marw. Ond, attolwg, a ydych chi'n credu i Dduw farw?

Uni.

Uni. Yspryd yw Duw, heb gorph, rhannau, na dioddefiadau, ac felly ni all ddioddef, na marw. Fe'i gelwir ef yr *ansurwyl* Dduw, ac am hynny ni ddichon farw?

Cam. Yr wyf fi yn dwend i Dduw ddioddef, a marw.

Uni. Yr wyf fi yn credu i'r ail Person yn y Drindod fencigedig, Duw y Mab, gymmeryd arno natur ddynol; yr hwn a ddaeth i fod yn nh Person yn y Dew-dyn; ond yr oedd y ddwy natur mor bell yn wahanol oddiwrth y naill a'r llall, fel mai'r natur ddynol a ddioddefodd ac a fu farw. Ond fel ag yr oedd hi wedi ei huno â'r Duwdod, yr hyn a wnaeth ac a ddioddefodd oedd o'r cyfryw werth a haeddiant anfeidrol ag a foddlonodd gyfiawnder Duw am bechod dyn. Y 'sgrythurau canlynol sy'n dangos yn oleu mai yn ei natur ddynol yn unig y bu Crist farw.—1 *Petr* iii. 18. Wedi ei farwolaethu, neu a fu farw, yn y *cnawd*, sef ei natur ddynol.—2 *Cor.* xiii. 4. Ei groethoelio ef o ran gwendid, neu megis ag oedd ef yn ddyn.—1 *Petr* ii. 24. Yr hwn ei hun a ddug ein pechodau ni yn ei gorph ar y pren.

Cam. Yr wyf fi yn credu, fod y fath undeb rhwng y ddwy natur, fel y darfu i Dduw yn gyystal a dyn, farw.

Uni. Felly chwi a 'chwanegasoch heresi yr *Eutychiaid* at y ddwy arall. Ond yr wyf fi yn credu'r gwirionedd yr hyn y mae *Athanasius* yn ei ddal, sef fod ein Harglwydd Iesu Crist yn berthfaith Dduw, a pherfffaith ddyn, ond nh Person, a hynny nid wrth gymysgu'r *ylwedd*, ond trwy undeb Person: Un, nid trwy ymchwylid y Duwdod yn *gnawd*, megis ag yr wyf fi yn deall eich bod chwi yn ei ofod ef allan, ond gan gymmeryd y Dyndod at Ddurw.

Cam. Onid yw'r ysgrythur yn dwend fod y Gair wedi cael ei wreuthur yn *gnawd*?

Uni. Y mae'r esgob dawiol *Baselidge*, yr wyf fi yn meddwl, yn gosod y gwirionedd hyn mewn goleuni

Purw. Ddwy. Cnwedd

goleuni eglur: "Pan gymmerodd ein Harglwydd,
 " medd ef, ein natur ni arno, fe ddaeth yn Ddyn
 " yn gyftal ac yn Dduw. Y natur ddynol ynddo
 " ef nid oedd yn cael ei *chymmysgu*, fel ped fu-
 " asai'r ddwy natur yn awr wedi eu gwneuthur
 " yn un. Yr oeddynt eill dwy yn aros yn wa-
 " hanol oddiwrth eu gilydd ynddynt eu hunain,
 " er eu bod wedi cael eu huno yn y cyfryw fodd
 " ag yr oeddynt yn gwneuthur ond un Person."
 Yn fy marn i, i ddywedyd fod Duw yn marw,
 a Duw yn dioddef, fydd gabledd ofnadwy. Heresi
 y *Sabeliaid* sydd yn leich arwain i ofod heibio
 arferyd yr Arglwydd Iesu fel Cyfryngwr a Dad-
 leuwr gyd â'i Dad; a heresi yr *Eutychiaid* sydd
 yn eich arwain i haeru fod corph Crist ymhob
 man yn gyftal a'i Dduwdod.

Cam. Yr ydwyf fi yn dywedyd, fod y fath
 undeb rhwng y ddwy natur, fel lle byddo un,
 y bydd y llall hefyd.

Uni. Mae fy Mibl i yn dywedyd wrthyf, fod
 corph yr Arglwydd Iesu wedi esgyn i'r nesoedd;
 a'i fod ef i aros *yno* hyd amseroedd adferiad pob
 peth. Nid yw credo'r apostolion a'ch credo chwi
 yn cyttuno. Rhyfedd y fath gymmysgiad o he-
 resiau yr ydych wedi bentyrru ynghyd. Heb-
 law eich bod chwi yn *Antinomiaid*, yr ydych yn
 * *Sabeliaid*, † *Patripassiaid*, ‡ *Eutychiaid*, ac yn
 || *Ubicwitariaid*.

* Y *Sabeliaid* oeddent hereticiaid, canlynwyr un *Sabelius*,
 yr hwn a ddyfgodd nad oedd dim gwahaniaeth rhwng y tri
 Person yn y Drindod, ond eu bod hwy eu gyd yn un; ac
 o herwydd hynny fe ddarfu i'r Tad a'r Yspryd Glân ddi-
 oddef marwolaeth yn gyftal a'r Mab.

† Y *Patripassiaid* oeddent hereticiaid, y rhai a ddywed-
 asant i'r Tad ddioddef yn gyftal a'r Mab.

‡ Yr *Eutychiaid* oeddent hereticiaid, y rhai oeddent yn
 maentumio bod y ddwy natur selly wedi eu cymmysgu
 yng Nghrist, fel ag y darfu i'r Duwdod ddioddef a marw.

|| Yr *Ubicwitariaid* sy'n dywedyd, bod corph ein Iach-
 awdwr ymhob man yn gyftal a'i Dduwdod.

Cam.

Cam. Dyma fy marn-i, Beth bynnag a wnaeth Crist yn un natur, fe a'i gwnaeth ef yn y ddwy: ni wnaeth ef ddim mewn un natur yn wahanol oddiwrth y llall.

Uni. Os felly y mae, fe fu chwant bwyd ar y Duwdod; fe gysgodd, ac a fu yn ddarostyngedig i'r cyfryw wendidau; yr hyn yw cabledd erchyll yn wir. Ac os yw'r peth yr ydych chwi yn ei haeru yn wir, sef, *Beth bynnag a wnaeth Crist yn un natur, fe a'i gwnaeth ef yn y ddwy*; ni wyddai Crist, fel ag yr oedd ef yn Dduw, pa bryd y byddai dydd y farn; ac wrth hynny nid oedd efe ddim yn wir Dduw yn eich barn chwi, gan nad oedd efe ddim yn holl-wybodol. Gwelwch yn awr, pwy yw'r *Ariaid*.

Cam. Yr wyf fi yn dywedyd wrthych, fod y pethau yma, ag yr ydych chwi yn eu gwrth'nebu, wedi eu dadguddio i ni. Ped fuafech chwithau wedi eich gwir oleuo, ac heb gael eich arwain gan eich rheswm cnawdol, chwi a welech y dirgeledigaethau hyn fel ninnau. Ond yn awr, gan eich bod chwi yn dywyll, nid eilwch amgyffred y pethau gogoneddus ag sydd wedi eu dadguddio i ni.

Uni. Gadewch fod y peth felly, ein bod ni yn dywyll ac yn anwybodus; ond, attolwg, peidiwch a barnu'r holl hynafiaid, cyfansoddwyr gwafanaeth ein heglwys ni, yr hen wr da hynny *Athanasius*, ie, yn wir, yn fyr, yr holl gorph-o ddifinyddion uniawn-gred.

Cam. Felly, yr ydych chwi yn crynhoi eich gwybodaeth wrth ddarllen Hyfrau.—Mi ddymunwn ped fai'r holl lyfrau wedi eu llosgi. Ond, attolwg, onid ydych chwi yn maentumio fod y Duwdod yn gadael ein Harglwydd yn ei groefhoeliad?

Uni. Mi glywais eich bod chwi yn dweud i mi ddywedyd felly, pan nid yw hyn ond un arall o'ch anwireddau. Yr wyf fi yn dweud, i Dduw guddio ei

ei wyneb yn y cyfryw fodd, fel ag yr oedd y natur ddynol heb deimlo cyflur y Duwdod; yr hyn a barodd i Grist waeddi allan, *fy Naw, fy Naw, pa ham y'm gaderwaist?* Dyma'r ymadawiad ag yr wyf si yn ei feddwl. Ond yr wyf si yn credu fod undeb personol y ddwy natur yn aros o hyd, fel ag yr oedd ein Harglwydd yn Dduw-dyn yn y groth, yn Dduw-dyn ar y groes, ac yn Ddaw-dyn yn y bedd.

Daniel Rowland.

Mi a ail-ddymunaf arnoch, unwaith yn ychwaneg, i gadw o fewn terfynau gwirionedd. Mi gynghorwn i chwi, yn lle llosgi llyfrau da, eu darllen hwy, yn enwedig y gores o lyfrau, y Bibl. A 'chwanegwch lawer o weddi at hyn. A chwedl'n, yr wyf yn ymddiried, y bydd i chwi gael eich gwaredu oddiwrth eich hunan-dyb, a rhoddi heibio duo a ddystryu eraill, ac heb gael eich arwain gan yr yspryd gwyllt ag fydd yn awr yn eich meddiannu; ac fe fydd i chwi gael eich adferyd i'r hen lwybrau gwirionedd; ac ni bydd eich barn yn hwy gael ei llygru gan yr heresia yr ydych yn awr yn eu maentumio. A Duw a roddo i chwi ddeall da ymhob peth. Amen.



TERFYN.

*Barn Eglwys LOEGR am yr Aibraw-
iaethau rhagddywededig.*

Yr ARTICLE gyntaf.

NID oes ond un gwir Dduw byw, tragy-
wyddol, heb gorph, heb rannau, heb ddi-
oddefiadau, o anfeidrol allu, doethineb, a daioni,
gwneuthurwr a chynhaliwr pob peth gweledig ac
anweledig. Ac yn undod y Duwdod yma, y mae
tri Pherson o un sylwedd, galluogrwydd, a thra-
gywyddoldeb; y Tad, y Mab, a'r Yspryd Glan.

Yr ail ARTICLE.

Y Mab, yr hwn yw Gair y Tad, a genhed-
lwyd er tragywyddoldeb gan y Tad, gwir
a thragywyddol Dduw, o'r un sylwedd a'r Tad,
a gymmerodd natur dyn ym mru'r wryf fen-
digaid o'i sylwedd hi; fel y mae dwy natur
berffaith gyfangwbl, sef, y Duwdod a'r Dyndod,
wedi eu cyssylltu ynghyd yn un Person ni waha-
nir byth; o'r rhai y mae un Crist, gwir Dduw, a
gwir ddyn, yr hwn a wir ddioddefodd, a groef-
heliwyd, a fu farw, ac a gladdwyd, i gymmodi
ei Dad â nyni; ac i fod yn aberth, nid yn unig
tros euogrwydd pechod gwreiddiol, eithr hefyd
tros holl weithredol bechodau dynion.

Y pedwaredd ARTICLE.

CRIST a wir adgyfododd o feirw, ac a gym-
merodd drachefn ei gorph, gyd â chnawd
ac esgyrn, a phob peth a berthyn i berffaithrwydd
naturiaeth dyn, â'r hyn y dyrchafodd efe i'r nef-
oedd, ac yno y mae yn eistedd hyd oni ddychwelo
i farnu pob dyn y dydd diweddaf.

CYNNYGIADAU

I ARGRAPHU TRWY

GYNNORTHWY,

(YN UN LLYFR WYTH-PLYG)

Y Bibl Sanctaidd,

CYD AG

Ysgrythurau Cyfeiriol JOHN CANN
ar Ymyl y Dail, a gymmerir o'r prif
Gopi a argraphwyd yn *Llundain* yn y
Flwyddyn 1698.

Sylwiadau yr enwog Mr. ROMAINÉ ar eu
Godre, Cynhwylad byr ar y Pennodau, a'r
Salmâu Can.

AMMODAU.

- I. Argraphir y BIBL. hwn ar bapur da a llythyren
newydd, ac a nua mor agos ag y gallir barnu
16 o rannau chwe'-cheiniog, tileran hawdd i
gwan ei berchennu.
- II. Pob rhagdalwr a rydd chwe'-cheiniog gyd â
enau, tu ag at gefnogi'r gwaith, yr hon a lwyf
iddo yn y rhan Adiwedaf; a phob rhagdalwr
am ddyfyn, a gaff'au tros hon.
- III. Ni fydd neb addleithr rhagdalwyr ei gasl ar y
tileran uchaf, yst fuallu yn chwangu i eraill; g-
hynny dymuniad ar bapur ag ydych chi merun bwrriad
rwi amgylchiad i'r gwaith, a gaff'au en beirwan a
cynorthwyoadau yn fuan m. DANIEL, argr-
phwyd, yng Ngharffynell. A gallir gwneid dail
y gwaith.